

Frykter at Asia kupper grønt

VIND ER EN VINNER: Klimaforsker Brian Hoskins mener at Norge spesielt kan spesielt hevde seg innen vindkraft, som i denne energiparken på Jæren, og innen elbiler, bølge- og tidevannskraft.

Det holder ikke kun å kjøpe klimakvoter og redde regnskog. Også Norge må få til kraftige klimakutt på hjemmebane, mener en av verdens ledende klimaforskere.

SPILLET OM KLIMAKRONENE

MAGNUS AAMO HOLTE
RUNE MEYER BERENTSEN (foto)
klimakvoter@bt.no

STATEN OG NORSKE SELSKAPER kjøper klimakvoter for milliarder av kroner fra u-land. Slik vil regjeringen holde sine klimaløfter, og slik gjør norsk industri opp for sine utslipp. BT har kartlagt alle norske kvotekjøp, og vil i en serie artikler granske bruken av de norske klimamilliardene. På bt.no kan du studere alle de rundt 240 prosjektene der Norge har kjøpt klimakvoter.

– Selv om dere gjør mye bra for klimaet verden over, gir det ikke dere blankofullmakt til ikke å utvikle ambisiøse planer for klimakutt her i Norge.

Ordene tilhører sir Brian Hoskins, en av verdens mest anerkjente meteorologer og klimaforskere. Denne uken gjestet han

Bergen og Bjerknessenteret for å markere fødselsdagen til Vilhelm Bjerknes.

Han har fått med seg at norske myndigheter finansierer en rekke klimatiltak i utviklingsland, bevarer regnskog og investerer i miljøvennlig energi gjennom Oljefondet. Men det er ikke nok – vestlige land må ta en mye større andel av sine klimakutt på hjemmebane, fremfor å betale seg ut av knipen i andre verdensdeler, mener briten.

– Den rike delen av verden må stå frem med gode eksempler, og vise at store kutt i forurensningen er mulig, sier Hoskins, som også er klimarådgiver for den britiske regjeringen.

Billige kutt blir veldig dyre

Til våren kommer regjeringen med sin klimamelding. Akkurat nå pågår det intense dragkamper mellom de tre regjeringspartiene om hvor store klimakutt som skal gjøres i Norge, for å oppfylle regjeringens løfte om å overoppfylle Kyoto-forpliktelsen med ti prosent årlig.

Ifølge Hoskins vil det være i vestlige lands økonomiske egeninteresse å kutte stort hjemme, gjennom å gå foran og ta ledelsen i utviklingen av ny, miljøvennlig teknologi.

IKKE GODT NOK: – Vi tok ledelsen under den industrielle revolusjonen. Nå må vi ikke miste sjansen til å ta føringen i utviklingen av grønn teknologi, sier meteorolog og klimaforsker Brian Hoskins.

–Elbiler er allerede blitt gode på kort tid, men tenk så langt vi kan komme om ti år, dersom vi virkelig satser på dette. Teknologien vil ikke utvikle seg hvis den ikke blir brukt, sier Hoskins.

Det at industriland velger å kutte i utslipp gjennom å kjøpe klimakvoter fra utviklingsland, kan bli en svært kostbar løsning over tid, mener han. Faren er at dagens utviklingsland over tid greier å omstille seg til å bli grønne og klimavennlige, mens dagens industriland sakker akterut i sine gammel-dagse petroleumsdrevne økonomier.

–Store investeringer for å få ned klimautslipp er dyrt på kort

sikt. Men over tid tror jeg vi alle kommer rikere ut av det, sier Hoskins.

Kreves vilje og mot

Han nevner spesielt elbiler, samt vind-, bølge- og tidevannskraft som områder hvor Norge kan markere seg.

–Det er viktig at våre land også kan spille en rolle, slik at ikke land som Kina og India tar over ledertrøyen i sektorene som vil definere det 21. århundret, sier han.

Hoskins er tydelig på at det krever politisk vilje og mot overfor den mektige petroleumslobbyen, hvis elbilen skal ta over.

–Om det hadde vært en heste-lobby på den tiden forbrenningsmotoren ble oppfunnet, hadde vi ennå ridd rundt på hester, sier han.

Hoskins forstår imidlertid at mange fortsatt er skeptiske til om klimaet i verden virkelig vil endre seg så mye at det vil true vår sivilisasjon. For klimaforkjemperne har sine utfordringer når det gjelder å overbevise politikerne og opinionen:

Utfordringen

–Først og fremst er den lange tidshorizonten en stor utfordring. Få ansvarlige politikere vil synes det er uproblematisk å bruke så mye ressurser på klimakutt innenfor perioden han er valgt, når resultatene ikke vil være tydelige før om flere tiår, sier han.

Han tar også selvkritikk på vegne av forskerstanden. Hvis forskerne for eksempel hadde klart å påvise overfor India at monsunen vil forandre seg på en viss måte, vil det være mye enklere for indiske myndigheter å få folkelig støtte for dyre klimatiltak, mener Hoskins.

–Vi har ennå ikke god nok innsikt til å kunne forutse hvordan klimaendringene konkret vil ramme de enkelte delene av

bt.no/utenriks: Her finner du alltid ferske utenriksnyheter

nn teknologi

ARKIVFOTO: ROAR CHRISTIANSEN

verden, eller når det vil skje. Derfor har også vi forskere en viktig jobb foran oss.

Frykter samfunnskollaps

Sir Hoskins mener flere tett befolkede steder i verden vil være ubeboelige om 40 år, hvis vi ikke tar grep om klimautfordringene nå.

Briten mener kampen mot klimaendringer er en kamp for menneskets fremtid. Hoskins tror endringene vil føre til mer regn på steder med mye regn,

og mindre nedbør på tørre steder.

– Se for deg et sted som Bangladesh, som kan bli rammet av alvorlige tørkeperioder. Hvor skal de 160 millioner innbyggerne gjøre av seg? Klimaendringene vil gi folkevandringer som vil overskygge alt vi hittil har opplevd, sier Hoskins.

Han mener klimaskeptikere før eller senere vil innse alvorligheten av ikke å handle resolutt for å få kontroll over klimaet igjen. Hoskins frykter stor befolk-

ningsvekst i verden, kombinert med klimaendringene, vil skape en økonomisk nedtur og et politisk kaos uten sidestykke i historien.

– Det er høyst usikkert om vi vil klare å opprettholde vårt levesett 40 år frem i tid. Dagens situasjon kan sammenlignes med å kjøre bil i tåke. Vi kan fortsette i full hastighet, og kanskje ha flaks og overleve. Men det mest fornuftige er å senke farten, og vite at man kommer frem i god behold, selv om det tar litt lenger tid.

– Norge bør satse på elbil

Norge må gå nye veier i våre klimakutt, selv om de ikke vil synes på Kyoto-regnskapet.

Det mener Endre Tvinnereim, forsker og leder ved Bergen Programme for Governance and Climate på Uni Rokkansenteret.

– Norge må tenke på hvordan vi som et lite land kan bidra til å stabilisere klimagassene i atmosfæren på et lavest mulig nivå, sier Tvinnereim.

Han sier at Kyoto-avtalen ikke gjør forskjell på ulike typer utslippskutt, men kun fokuserer på hvor kuttene tas.

– Noen kutt er mer verdifulle

enn andre, fordi de kan få en internasjonal spredningseffekt. Det er slike kutt Norge bør satse på. Hvis vi hadde skiftet ut bilparken med elbiler, ville det hatt stor global effekt, fordi teknologien ville blitt billigere globalt.

Men det er innen olje og gass vi kan gjøre våre største bidrag, sier han.

– Hvis vi reduserer oljeutvinningstempoet, vil det ha en umiddelbar effekt på verdens CO₂-utslipp. For å unngå en høy sannsynlighet av katastrofale klimaendringer, må mye av det fossile karbonet bli liggende. Her kan Norge vise vei, sier han.

Irnonisk nok vil slike tiltak ikke gir store utslag på Kyoto-regnskap.

– Kyoto regner bare på direkte utslipp innenlands, ikke de utslippene man eksporterer i form av olje, sier han.

Anders Bjartnes, leder i Norsk Klimastiftelse, sier Norge kan bli verdensledende på grønn energi.

– Jeg har spesielt tro på offshore vindkraft, sier han.

Ifølge Bjartnes er vindkraft til havs en industri som vil vokse sterkt i land som Kina, Sør-Korea og Japan, i tillegg til Europa.

– Det er farlig å ikke følge med i timen, sier Bjartnes.

– Enslige oftere deprimert

Voksne mennesker som lever alene har 80 prosent større sannsynlighet for å pådra seg depresjoner, sammenlignet med dem som lever i familier. Det er konklusjonen i en studie av 3500 mennesker i Finland gjennom en åtteårsperiode. Forskerne fant at utbredelsen av antidepressive medikamenter var langt høyere i singelgruppen enn blant familiefolk, melder BBC. Følelse av isolasjon og mangel på sosialt fellesskap øker risikoen for mentale helseproblemer, fastslår forskerne.

» Fra nå av vil enhver person som jevnlig besøker nettsider som støtter terrorisme, bli straffet for kriminell virksomhet

FRANKRIKES PRESIDENT NICOLAS SARKOZY ETTER DRAMAET I TOULOUSE

943 pakistanske kvinner og jenter ble ofre for såkalte æresdrap i fjor. 93 av de drepte var mindreårige, går det frem av årsrapporten til Pakistans menneskerettighetskommissjon (HRCP). 595 av ofrene ble drept av familiemedlemmer etter anklager om utenomekteskapelige forhold, mens 219 ble drept etter å ha giftet seg uten familiens samtykke.

De fleste har rent drikkevann

Ifølge FN har nå 89 prosent av verdens befolkning, altså 6,1 milliarder mennesker, nå tilfredsstillende tilgang til trygt drikkevann. – Dette er en stor bragd av menneskeheten, sier FNs generalsekretær Ban Ki-moon til CNN. Men målet om universell tilgang til trygt drikkevann er ennå ikke nådd, og FN tror det vil bli vanskelig å nå resten av jordens befolkning. – Det vil bli svært vanskelig og kostbart å nå de som bor i avsidesliggende områder og i utkanten av storbyene, sier Stef Smits i International Water and Sanitation Center.

Sanksjoner mot diktatorfrue

EUs utenriksministere har vedtatt å iverksette sanksjoner mot Asma al-Assad, den syriske diktatoren Bashar al-Assads kone. Det melder BBC. Tiltakene omfatter reiseforbud til EU, samt frysing av hennes økonomiske midler. Diktatorfruen er født og oppvokst i Storbritannia, og mange håpet i det lengste at hun med sin vestlige bakgrunn kunne overtale sin mann til reformer. Det er uklart om sanksjonene kan brukes til å nekte Asma al-Assad å reise til sitt fødeland.

Japan ruster opp

Japan har bestilt et nytt rakettforsvarssystem som mottrekk til at Nord-Korea har planlagt prøveoppskyting av langdistanseraketter. Flere land, deriblant USA, har uttrykt bekymring over oppskytingen. Selv hevder nordkoreanske myndigheter at formålet er å få en satellitt i bane rundt jorden. – Oppskytingen er en grov provokasjon som truer freden og sikkerheten i Nordøst-Asia, sier sørkoreanske myndigheter i en uttalelse, ifølge BBC.

utenrikskalenderen

26. MARS:

SEOUL: Toppmøte om atomsikkerhet i Sør-Korea. USAs president Barack Obama ventes å delta.

WASHINGTON: USAs høyesterett starter saken om presidents Obamas helsereform, og om den er i tråd i med grunnloven.

27. MARS:

HAVANA: Paven besøker Cuba.

28. MARS:

NEW YORK: Den sivile rettssaken mot tidligere IMF-sjef Dominique Strauss-Kahn innledes.

LILLE: Dominique Strauss-Kahn i dommeravhør i forbindelse med opprullingen av en prostitusjonsring.

29. MARS:

BAGDAD: Toppmøte i Den arabiske liga.

GHANA: Valg til ny nasjonalforsamling.

30. MARS:

MADRID: Spanias regjering presenterer nytt statsbudsjett.

31. MARS:

MAURITANIA: Valg på ny nasjonalforsamling.

1. APRIL:

MYANMAR: Valg på flere seter i nasjonalforsamlingen i Myanmar (tidligere Burma). Aung San Suu Kyis parti NLD stiller til valg.